

РЕЦЕНЗІЇ

РЕЦЕНЗІЯ НА ПІДРУЧНИК АНДРІЯ ВОЛОДИМИРОВИЧА БОРОВИКА ТА ІРИНИ ЄВГЕНІЇВНИ МЕЗЕНЦЕВОЇ «ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЙНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ»

Шакун В.І.,

*доктор юридичних наук, професор,
академік Національної академії правових наук України*

Протидія корупції – складне і відповідальне завдання, яке вирішується різними структурами, різними засобами і з неоднаковим ступенем результативності. При цьому очевидно, що ефективність протидії корупції залежить від рівня підготування персоналу органів державної влади, органів місцевого самоврядування, організацій і установ, покликаних боротися з корупційними правопорушеннями.

Не можна оминати увагою підручник «Протидія корупційній злочинності», підготовлений у співавторстві А.В. Боровиком та І.Є. Мезенцевою. Особливістю рецензованої роботи є системність даної наукової праці, яка своїм змістом створює комплексне уявлення про корупцію, її причини, форми прояву в суспільстві, фактори її виникнення та поширення, негативні наслідки корупції для держави, особистості, суспільства, а також дає уявлення про сучасну систему протидії корупції не тільки в Україні, але і за кордоном.

Висока якість підготовленого підручника зумовлена тим, що його автори не новачки в дослідженні проблем протидії корупції, а досвідчені фахівці в даній сфері.

Структура підручника відповідає вимогам до творів подібного рівня. Він розділений на такі структурні елементи: вступ, шість розділів, які об'єднують у собі відповідні підрозділи (від двох до чотирьох), матеріали підсумкового контролю (тести), рекомендовану літературу та додатки. Логічна побудова підручника від загального до конкретного не викликає яких-небудь заперечень і заслуговує на схвалення і підтримку. Підручник написаний доступною мовою, цікавою для широкого кола читачів.

У вступі автори визначили мету, завдання, перелік знань, умінь і навичок, якими має оволодіти особа, яка опанувала викладений у підручнику матеріал (перелік антикорупційних компетенцій).

Перший розділ підручника присвячений опису і поясненню змісту корупції як соціального явища і ступеня її соціальної небезпеки, формам прояву корупції в суспільстві в різні історичні періоди, причинам існування та поширення цього явища.

У другому розділі рецензованої роботи автори розглянули питання кримінологічного аналізу корупційної злочинності, розкривши визначальні характеристики цього суспільно-небезпечного явища, починаючи з визначення поняття, роз-

криття структури та кримінологічної детермінації корупційної злочинності.

У третьому розділі науковці описали питання змісту державної антикорупційної політики, правового регулювання протидії корупції в Україні, організації антикорупційної діяльності підрозділів, які ведуть боротьбу з корупцією в Україні, та особливості участі в цій діяльності інститутів громадянського суспільства.

Четвертий розділ розкриває характеристики об'єктивних та суб'єктивних ознак злочинів, що становлять корупційну злочинність. У п'ятому розділі автори висвітлили проблеми розслідування злочинів з ознаками корупції, торкнувшись одних із найскладніших питань правозастосовчої практики щодо кваліфікації злочинів, що становлять корупційну злочинність, і проблем підслідності та підсудності.

Завершальний шостий розділ зачіпає окремий, навіть специфічний пласт в антикорупційній сфері. Авторам вдалося обґрунтовано висвітлити в певній мірі непопулярну серед науковців та практиків позицію застосування заохочувальних норм у протидії корупційним злочинам. Надана класифікація та значення спеціальних видів звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні злочини в системі кримінального права переконливо засвідчують авторську позицію в зазначеному напрямку.

Аналіз змісту рецензованої роботи показав, що основні цілі, поставлені авторами, за умови належного педагогічного супроводу можуть бути досягнуті. Визначальною цінністю представленого на рецензування підручника є його інноваційний характер. У ньому органічно поєднуються теоретичні та прикладні рівні аналізу корупції, її причин і оцінка результативності реалізації державної політики протидії корупції в Україні. У рецензованій роботі багато значущих положень і пропозицій, які вимагають більшого поширення.

Оцінюючи в цілому рецензований підручник позитивно, необхідно зробити деякі зауваження, які мають бути уточнені авторами.

Автори, розглядаючи питання правового регулювання протидії корупції в Україні, справедливо констатують, що національне антикорупційне законодавство не володіє системним характером. У одному з підрозділів широко висвітлено основні етапи розвитку антикорупційного законодавства. Однак логічно це положення ними не доведено до кінця, тобто не

запропонована систематизація сучасного українського антикорупційного законодавства. Безумовно, внесення таких пропозицій – це вагомий крок, який не робиться поспіхом, але і для авторів очевидно, що систематизація антикорупційного законодавства в Україні назріла. Можна з впевненою вірогідністю стверджувати, що прийшов час поставити питання про кодифікацію антикорупційного законодавства, яка необхідна для забезпечення єдності національної політики протидії корупції.

Завершуючи короткий аналіз рецензованої роботи, необхідно відзначити, що висловлені зау-

важення і пропозиції носять приватний характер і спрямовані на подальше вдосконалення названого підручника, зокрема у випадку його перевидання в подальшому.

Підручник Андрія Володимировича Боровика та Ірини Євгенівни Мезенцевої «Протидія корупційній злочинності» заслуговує на високу оцінку, представляє інтерес не тільки для викладачів юридичних вузів, аспірантів, студентів, а й для всіх, хто цікавиться проблемою корупції і особливостями протидії їй в Україні, а також може мати практичну користь для працівників правоохоронних органів.